

FİİLDE ANLAM

1- Aşağıda mastar halindeki fiillerin anlamlarını örnekte olduğu gibi kutucukların içine yazalım.

1-Ağlamak	2-Erimek	3-Saklamak	4-Üşümek	5-Uyumak
6-Dinlemek	7-Çürümek	8-Atmak	9-Oynamak	10-Uzamak
11-Açıkamak	12-Yürümek	13-Taşımak	14-Çıkmak	15-Çarpmak
16-Susmak	17-Ağarmak	18-Görmek	19-Uzamak	20-Susmak
21-Söylemek	22-Bağlamak	23-Büyümek	24-Korkmak	25-Solmak

İş Fiilleri

3-6-8-13-15-18-21-22

Oluş Fiilleri

2-4-7-10-11-17-19-23-25

Durum Fiilleri

1-5-9-12-14-16-20-24

2-Aşağıdaki cümlede fiillerin altınız çizip anlam özelliklerini ilgili bölüme işaretleyiniz.

		İş	Oluş	Durum
1.	Kalorifer bozulunca sabaha kadar <u>üşüdük</u> .	☐	☒	☐
2.	Çok insan <u>bilmez</u> bu yörenin tarihi yerlerinin.	☒	☐	☐
3.	Eserimin birinci olduğunu öğrenince çok <u>heyecanlandım</u> .	☐	☐	☒
4.	Dün seni kısa boylu, esmer tenli biri <u>sordu</u> .	☒	☐	☐
5.	Kötü yerlerde kullanınca baltanın ağzı <u>körelmiş</u> .	☐	☒	☐
6.	Çocuk hiçbir şey demeden doğruca odasına <u>çıktı</u> .	☐	☐	☒
7.	Fiyatlar düşünce kendime bilgisayar <u>alacağım</u> .	☒	☐	☐
8.	Dolapta unutulunca ekmekler <u>bayatlamış</u> .	☐	☒	☐
9.	Kırmızı ışığı görünce aniden <u>durdum</u> .	☐	☐	☒
10.	Bütün varını yoğunu bu evi almak için <u>harcadı</u> .	☒	☐	☐
11.	Erken kalkmaya <u>alışmışım</u> bir süredir.	☐	☐	☒
12.	Bu yıl kirazlar erken <u>kızardı</u> .	☐	☒	☐

FİİLDE ANLAM TEST

"Ne, neyi, kimi" sorularına cevap veren fiiller nesne alabilen fiillerdir. Bu fiillere iş fiili denmektedir.

1) Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde iş fiili kullanılmamıştır?

- A) Yeni aldığım kitabın üzerine kardeşim su dökmüş.
B) Hava kararınca eve dönmek zorunda kaldık.
C) Tüm uyarılara rağmen insanlar maske takmıyorlar.
D) Salgın hastalık yüzünden tatil planımızı erteledik.

Annesini göremeyen çocuk saatlerce ağladı.	Dünkü fırtınada tüm bahçe zarar gördü.
Kahvaltıyı erken yapınca hemencecik açtım.	Bugünkü market alışverişini ben yapacaktım.

Yukarıdaki şekilde içinde durum fiili olan kutu boyanacaktır.

2) Buna göre şeklin yeni görünümünü aşağıdakilerden hangisidir?

Oluş fiilleri öznenin kendi iradesi dışında gerçekleşen fiillerdir. Bu fiillerde belirtilen eylem belli bir zaman diliminde bir sürece bağlı gerçekleşir. Tıpkı durum fiilleri gibi nesne almayan fiillerdir.

3) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde oluş fiiline yer verilmemiştir?

- A) Görmeyeli saçların epeyce beyazlamış.
B) Son günler iştahsızlık nedeniyle epeyce zayıfladım.
C) Küresel ısınmadan dolayı kutuplardaki buzullar her gün eriyor.
D) Ödevlerimi bitirince birkaç saat dinlendim.

- I. Yarın öğleden sonra arkadaşlarla Gülmece Parkında oturacağız.
II. Elektrikler uzun süre gidince dolaptaki yoğurt küflenmiş.
III. Çocuk bahçede yalnız kaldığını anlayınca çok korktu.
IV. Site yöneticimiz Cengiz Bey sayesinde bahçemizde çimenler tekrar yeşerdi.

4) Numaralanmış cümlelerdeki fiillerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

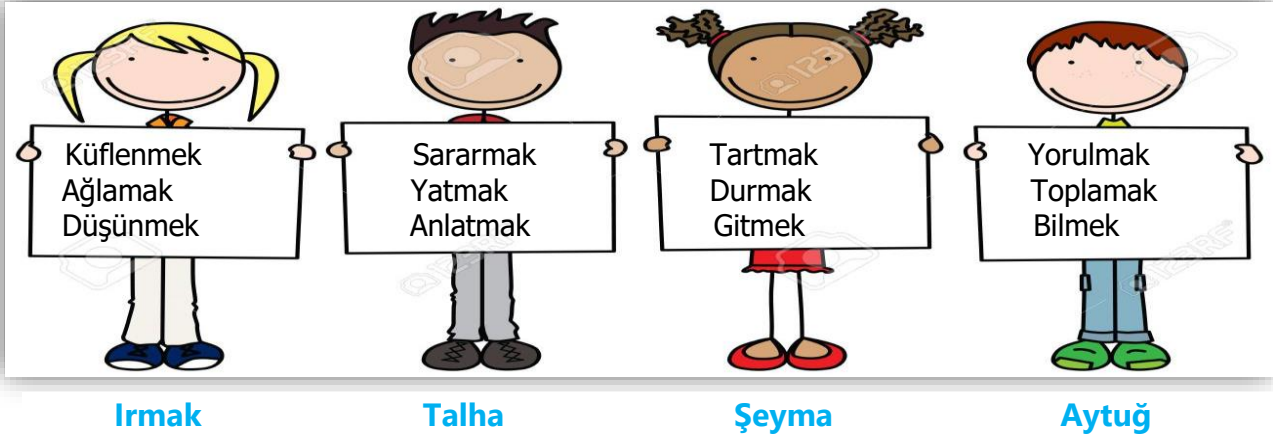
- A) I. cümle fiili durum ifade etmektedir.
B) II. cümle fiili oluş ifade etmektedir.
C) III. cümle fiili iş bildirmektedir.
D) IV. cümle fiili oluş bildirmektedir.

5) Yukarıdaki fiillerden sadece durum ifade edenleri kullan biri aşağıdaki hangi şifreyi bulmuş olur?

- A) ATKI B) KATI C) BATI D) TAKI

7.sınıflarda derse giren İrfan öğretmen öğrencilere fiillerde anlam konusunu anlatmıştır. Dersin sonunda öğrencilerinden iş, oluş ve durum fiillerine birer örnek vermelerini istemiştir.

6) Buna göre hangi öğrenci her üç fiil çeşidine de doğru örnek vermiştir?

- A) Irmak B) Talha C) Şeyma D) Aytuğ

Bir yıldır biriktirdiğim parayla bisiklet alacağım.

7) Bu cümledeki fiilin anlam özelliği ile özdeş bir fiil aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Sonbaharla birlikte ağaçlara kışa hazırlanıyor.
B) Dalgalar biraz sakinlerse denize girelim mi?
C) Araba bozulunca yaklaşık bir saattir yürüyoruz.
D) Çıkarken ışıkları söndürmeyi unutmayın.

İş fiilleri nesne alabilen fiillerdir. Yani yüklemde bildirilen işten etkilenen bir varlık vardır. Örneğin, "Sabah erken kalkıp bahçeyi süpürdüm." cümlesinde "süpürmek" işidir. Bu işten etkilenen varlık ise "bahçe" dir. Dolayısıyla "bahçe" sözcüğü nesnedir. Yükleme sorulan "Neyi, kimi" sorularına cevap verir.

8) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem işi fiili olduğu halde cümlede nesne kullanılmamıştır?

- A) Az önce çocuklar seni bahçeye çağırdılar.
B) Bir süredir getireceğini söylemişti ama hala getirmede.
C) İnsanlar ekmek davasına sabah erkenden yollara düşüyor.
D) Kaç gündür aradığım kalemimi kardeşim çöpe atmış.

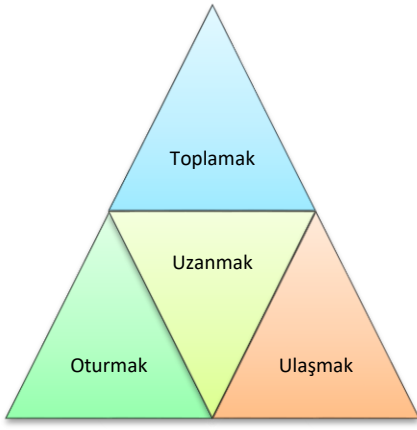
I. Karşı apartmandan çok fazla müzik sesi geliyordu.

II. Akşehir, Selçuklu ve Osmanlı'ya ait birçok tarihi eseri bünyesinde barındırıyor.

III. Düzenli fırçalamayınca dişlerim çürümüş.

9) Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili fiillerin anlam özelliği aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II.	III.
A)	İş	Durum	Durum
B)	Durum	İş	Oluş
C)	Durum	Durum	Oluş
D)	Oluş	Durum	İş

Yandaki fiiller anlamlarına göre eşleştirildiğinde bir tanesi dışarıda kalacaktır.

10) Buna göre aşağıdakilerin hangisi bu şekilden çıkarılmalıdır?

- A) Uzanmak B) Ulaşmak C) Oturmak D) Toplamak

Fiiller anlamlarına göre iş, oluş ve durum fiilleri olmak üzere üç gruba ayrılır. İş bildiren fiiller öznenin kendi isteğiyle gerçekleşen ve bir nesneyi etkilediği fiillerdir.

10) Bu açıklamaya göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde iş bildiren bir fiil vardır?

- A) Uzun süredir kimseyle görüşmek istemiyordu.
B) Şiir yazarken en çok Yahya Kemal'den etkilendim.
C) Akşam sinemaya bizimle kimler gelecek.
D) Yanımdaki teyze yolculuk boyunca hiç durmadan konuştu.

İş Fiilleri

Yapılan bir işten nesnenin etkilendiği fiillerdir.

Örnek: yırt-, at-, al-

Durum Fiilleri

İşten özne etkilenir, cümlede nesne yer almaz.

Örnek: üzül-, gül-, yat-

Oluş Fiilleri

Öznenin iradesi dışında gerçekleşen eylemlerdir. İş kısa bir zamanda değil, uzun bir zamanda gerçekleşir.

Örnek: yaşlan-, morar-, yaşar-

11) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiillerin anlam özelliği yanlış verilmiştir?

- A) Ödevlerimi yapmadan asla dışarı çıkamam. (Durum)
B) Dikkatli konuşmazsan herkesin kırsın. (İş)
C) Bugünden itibaren günde elli sayfa kitap okuyacağım. (Durum)
D) Bahçemizdeki domatesler havanın ısınmasıyla artık kızarıyor. (Oluş)

Havaya bakarsam hava alırım

1 2

Toprağa bakarsam dua alırım

Topraktan ayrılısam nerde kalırım

3 4

Benim sâdık yârım kara topraktır

(Aşık Veysel Şatıroğlu)

Fiiller anlamına göre iş, oluş ve durum fiilleri olmak üzere üç gruba ayrılır.

12) Yandaki şiirde altı çizili fiillerin hangisi anlamı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4